

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Alva
Lundqvist

Sammanträdesdatum
2024-10-02

FöredragningsPM
Dnr: 24RS8475

Organ
Kollektivtrafiknämnden

Uppdrag till Region Stockholm att fatta trafikpliktsbeslut Mälardalstrafik

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämnden beslutar, under förutsättning att kollektivtrafikmyndigheterna i Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland och Region Östergötland fattar motsvarande beslut,

att godkänna och ingå överenskommelse mellan Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Östergötland samt Region Stockholm som ger Region Stockholm behörighet att fatta gemensamt beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen i enlighet med bilaga 67-01, tillhörande ärendet.

Sammanfattning

Enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik får en regional kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera andra sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. Mälardalstrafiks styrelse behandlade vid sammanträde den 2 maj 2024 § 31 och ägarrådet behandlade vid sammanträde den 3 maj 2024 § 07 Överenskommelse avseende behörighet för Region Stockholm att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik.

Till följd av utveckling sedan dess finns skäl att revidera innehållet för överenskommelsen som behandlades i maj. Bifogat till ärendet finns förslag till överenskommelse, bilaga 67-01.

Ärendebeskrivning

Tidigare beslut om allmän trafikplikt samt hantering

Enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik får en regional

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Alva
Lundqvist

Sammanträdesdatum
2024-10-02

FöredragningsPM
Dnr: 24RS8475

kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. Ett sådant beslut får endast avse regional kollektivtrafik. Ett avtal om allmän trafik får inte ingås utan att ett nytt beslut om allmän trafikplikt har fattats.

Trafiknämnden i Region Stockholm har, efter överenskommelse med Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland, fastställt allmän trafikplikt för trafikerande linjer bedrivna inom Mälardalstrafik. Trafik- och samhällsservicenämnden i Region Uppsala har efter överenskommelse med Region Gävleborg fastställt kompletterande trafikplikt för tåg linjen mellan Region Uppsala och Region Gävleborg.

Mälardalstrafiks styrelse behandlade vid sammanträde den 2 maj 2024 § 31 och ägarrådet behandlade vid sammanträde den 3 maj 2024 § 07 Överenskommelse avseende behörighet för Region Stockholm att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik. Detta som en följd av att trafikavtalet för Mälartåg avslutades i förtid och ersattes av ett så kallat nödavtal med en maximal avtalstid om två år, vilket föranleder att Mälardalstrafik behöver genomföra en ny upphandling av Mälartågstrafiken med planerad driftstart under 2026. Beslutet är sedan maj redan expedierat till berörda regioner (Region Gävleborg, Region Stockholm, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland) för fortsatt handläggning.

Nya omständigheter

Till följd av utveckling sedan dess finns skäl att revidera innehållet för överenskommelsen som behandlades i maj. Detta då en kommersiell aktör meddelat att de avträder från regional tågtrafiken Stockholm–Uppsala med hela sitt trafikutbud från den 15 december 2024 och att ingen annan kommersiell aktör har efter samråd anmält sitt intresse för att utföra trafiken.

Den aktuella trafiken som den kommersiella aktören avträder från och som överenskommelse om allmän trafikplikt behöver kompletteras med är därför en utökning av omfattningen av regional tågtrafik på sträckan Stockholm–Uppsala. Denna regional tågtrafik förbinder Sveriges största och fjärde största städer och har ett omfattande pendlings- och vardagsresande. Varje dag beräknas cirka 15 000 påstigningar göras i regional tågtrafiken. Regional tågtrafiken mellan städerna är uppdelad i två ben inom Sigtuna kommun som ligger i Region Stockholm, med ett ben som angör Arlanda

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Alva
Lundqvist

Sammanträdesdatum
2024-10-02

FöredragningsPM
Dnr: 24RS8475

arbets- och flygplats och ett ben som angör Märsta som är en stor tätort med mer än 30 000 invånare, vilket gör trafikförsörjningen på sträckan mer komplicerad. Båda regionalstågsbenen förser Knivsta kommun som ligger i Region Uppsala och har 20 000 invånare med stationsuppehåll.

Det kommersiella trafikföretaget avträder med en tidsfrist som inte ger Mälardalstrafik möjlighet att genomföra en offentlig upphandling på ett sådant sätt att ett avtal om allmän trafik tilldelas som uppfyller samtliga tilldelningsvillkor för sådana upphandlingar. Den uppkomna situationen kommer att föranleda skäl att vidta nödgärder med stöd av artikel 5.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70.

Revidering av tidigare överenskommelse samt expedierat beslut

Mälardalstrafik föreslår att beslutet om allmän trafikplikt som krävs för att Mälardalstrafik ska kunna ingå ett avtal om allmän trafik, på samma sätt som inför föregående upphandling år 2020, fattas av Region Stockholm efter överenskommelse med övriga regioner. Vidare föreslår Mälardalstrafik att Mälardalstrafik ges befogenhet att ingå avtal om allmän trafik. Bifogat till ärendet finns förslag till överenskommelse, bilaga 67–01, samt förslag till beslutspunkter för relevanta beslutsfattare.

Beredning

Förslaget till beslut har beretts i Mälardalstrafiks styrelse genom beslut.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Kortare restider och hög turtäthet med kollektivtrafiken bedöms vara en mycket viktig åtgärd för att förmå fler att välja kollektivtrafiken framför bilen. Detta är avgörande för om det ska vara möjligt att nå de klimatmål som finns uppsatta regionalt, nationellt och internationellt.

En väl fungerande kollektivtrafik innebär att pendlingsresorna blir mer flexibla. Det innebär att det skapas bättre förutsättningar för att kombinera förvärvsarbete med ansvar för hushåll för både män och kvinnor.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Alva
Lundqvist

Sammanträdesdatum
2024-10-02

FöredragningsPM
Dnr: 24RS8475

Beslutsunderlag

FöredragningsPM kollektivtrafiknämnden 2024-10-02, Uppdra Region
Stockholm att fatta trafikpliktsbeslut Mälardalstrafik

Mälardalstrafik styrelsebeslut 2024-05-02, § 31

Bilaga 67-01 – Överenskommelse avseende behörighet för Region Stockholm
att fatta beslut om allmän trafikplikt

Johan Ljung
Områdeschef kollektivtrafik

Skickas till:

Kollektivtrafikmyndigheten Region Stockholm
Kollektivtrafikmyndigheten Region Västmanland
Kollektivtrafikmyndigheten Sörmland
Kollektivtrafikmyndigheten Östergötland
Kollektivtrafikmyndigheten Uppsala
Mälardalstrafik